

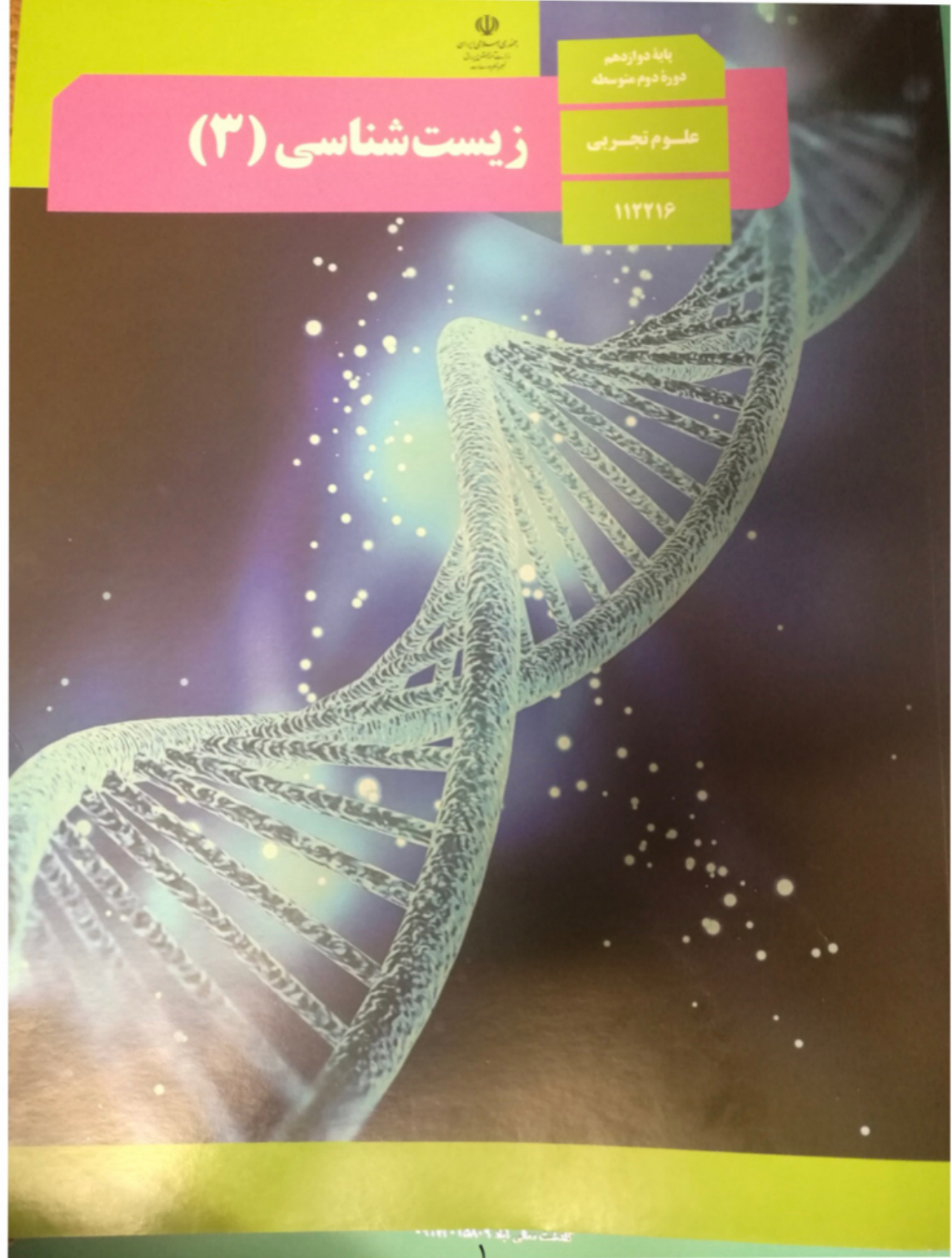


پایه دوازدهم  
دوره دوم متوسطه

# زیست‌شناسی (۳)

علوم تجربی

۱۱۲۲۱۶



کتابت ملی ایران ۱۳۸۹ - ۱۳۹۱





## فصل ۱

# مولکول‌های اطلاعاتی

۲

## پاسخ فعالیت های فصل ۱

### فعالیت ۱

انجام این فعالیت به عهده دانش آموز است ولی برای راهنمایی میتواند از چند مفتول یا سیم های مسی با پوشش های رنگی استفاده کند .

ابتدا آنها را به صورت خطی نشان می دهد. ( ساختار اول )

سپس به صورت فرم مارپیچ و صفحه ای در می آورد. ( ساختار دوم )

مارپیچ ها و صفحات را با هم یا جداگانه در کنار هم قرار می دهد ( ساختار سوم )

تعدادی مارپیچ و صفحه را به رنگ های متفاوت در کنار هم قرار می دهد و ساختارهای متفاوتی را نشان میدهد. ( ساختار چهارم )

### فعالیت ۲

الف ( تب بالا ) بالاتر از ۴۰ درجه) ممکن است آنزیم ها را غیرفعال کند بنابراین عملکرد آن ها در سلول و بدن مختل می شود . عمل نکردن آنزیم ها ممکن است باعث غیرفعال شدن دستگاره های بدن و حتی مرگ شود .

ب) برای غیرفعال کردن دائمی آنزیم ها از دمای بالا استفاده می شود ولی برای غیرفعال کردن موقتی و برگشت پذیر برای مدتی از دمای پائین استفاده می کنند .



فصل ۲

جریان اطلاعات دریاخته

پاسخ فعالیت فصل ۲

فعالیت ۱

الف) در این فعالیت، ما می‌خواهیم ببینیم که چگونه اطلاعات دریاخته‌ها می‌تواند از یک سلول به سلول دیگر منتقل شود.

فعالیت ۱

الف) هرچه میانگین عمر رنای پیک بیشتر باشد تعداد پلی پتیدهای ترجمه شده از آن بیشتر خواهد بود.

ب) - رونویسی در پیش هسته‌ای‌ها در سیتوپلاسم انجام می‌شود ولی در هوسته‌ای‌ها درون هسته  
- رونویسی در پیش هسته‌ای‌ها توسط یک نوع رنابسپاراز انجام می‌شود ولی در هوسته‌ای‌ها توسط انواعی از رنابسپاراز انجام می‌شود.

- ترجمه در پیش هسته‌ای‌ها ممکن است پیش از پایان رونویسی آغاز شود ولی در هوسته‌ای‌ها ترجمه بعد از رونویسی انجام می‌شود.

- در پیش هسته‌ای‌ها ترجمه در سیتوپلاسم انجام می‌شود ولی در هوسته‌ای‌ها در سیتوپلاسم و اندامک‌هایی مثل راکیزه و دیسه‌ها نیز می‌تواند انجام شود.





فصل ۳

## انتقال اطلاعات در نسل‌ها

پاسخ فعالیت های فصل ۳

فصل ۳

فعالیت ۱

پاسخ فعالیت های فصل ۳

فصل ۳

فعالیت ۱

**فعالیت ۱**  
 پدری گروه خونی O و مادری گروه خونی AB دارد.  
 چه ژن نمود و رخ نمودهایی برای فرزندان آنان پیش بینی می کنید؟

مربع پانت را رسم می کنیم:

گامت ها	O
A	AO گروه خونی A
B	BO گروه خونی B

**فعالیت ۲**  
 مردی سالم قصد دارد با زنی هموفیل ازدواج کند.  
 چه ژن نمود و رخ نمودهایی برای فرزندان آنان پیش بینی می کنید؟

ژن نمود مرد  $X^H Y$  و ژن نمود زن  $X^h X^h$  است. مربع پانت را رسم می کنیم:

گامت ها	$X^H$	$Y$
$X^h$	$X^H X^h$ دختر ناقل	$X^h Y$ پسر سالم



فصل ۴

## تغییر در اطلاعات وراثتی

پاسخ فعالیت های فصل 4

فصل ۴

الف) در چه صورت طول یک رشته پلی پپتیدی ممکن است طولی تر شود؟  
 ب) اگر تعداد نوکلئوتیدهای اضافه یا حذف شده مضربی از سه باشد، چه پیامدی مورد انتظار است؟

**فعالیت ۱**

الف) در صورتی که رمز پایان به رمزی برای یک آمینواسید تبدیل شود.

ب) حالت های زیر ممکن است:

حالت ۱ :

الف) در مورد جهش اضافه: نوکلئوتیدهای اضافه شده در فاصله بین دو رمز قرار گرفته باشند

ب) در مورد جهش حذف: نوکلئوتیدهای حذف شده باعث حذف یک یا چند رمز به صورت کامل شده باشند.

پیامد:

الف) در این صورت آمینو اسیدهایی مطابق با توالی رمزهای اضافه شده به زنجیره پلی پپتیدی اضافه می شود.

ب) در این صورت آمینو اسیدهایی مطابق با توالی رمزهای حذف شده از زنجیره پلی پپتیدی حذف می شود.

توالی پروتئین در قبل و بعد از محل جهش، حفظ می شود. (تعداد آمینو اسیدهای اضافه یا کم شده یک سوم تعداد نوکلئوتیدهای اضافه یا کم شده است).

حالت ۲:

الف) در مورد جهش اضافه: محل نوکلئوتیدهای اضافه شده درون یک رمز باشد.

ب) در مورد جهش حذف: نوکلئوتیدهای حذف شده باعث حذف یک یا چند رمز به صورت کامل شده باشند.

پیامد:

در این صورت آمینو اسیدهایی که به زنجیره اضافه یا حذف می شوند لزوماً مطابق با توالی نوکلئوتیدهای اضافه یا حذف شده نیست.





## فصل ۵

# از ماده به انرژی

۱۰

## فصل ۵

فعالیت ۱. ساخته شدن ATP در سطح پیش ماده

فعالیت ۲. الف. براساس آنچه در زنجیره انتقال الکترون ساخته شدن ATP با اکسایش مولکول ها و در نهایت اکسیژن دوبار منفی همراه است.

ب. غشا محل اجزای زنجیره انتقال الکترون است بنابراین گسترش غشا به شکل چین خوردگی امکان حضور عوامل زنجیره انتقال الکترون را بیشتر می کند.

فعالیت ۴- از تنفس یاخته ای



فصل ۶

از انرژی به ماده

## فصل ۶

فعالیت ۱. بازتاب بخش سبز نور مرئی از گیاه.

فعالیت ۲. در مقایسه با نمودار شکل ۳ مشخص می شود که سبزینه ها بیشترین تاثیر را در فتوسنتز دارند.

فعالیت ۳. الف. در محل نورهای قرمز و آبی بیشترین میزان اکسیژن تولید می شود. می توان هر یک از طیف های نور مرئی را جداگانه به کار برد و نتایج حاصل از این آزمایش ها را مقایسه کرد. در واقع در این آزمایش باید گروه شاهد و تیمار طراحی کرد.

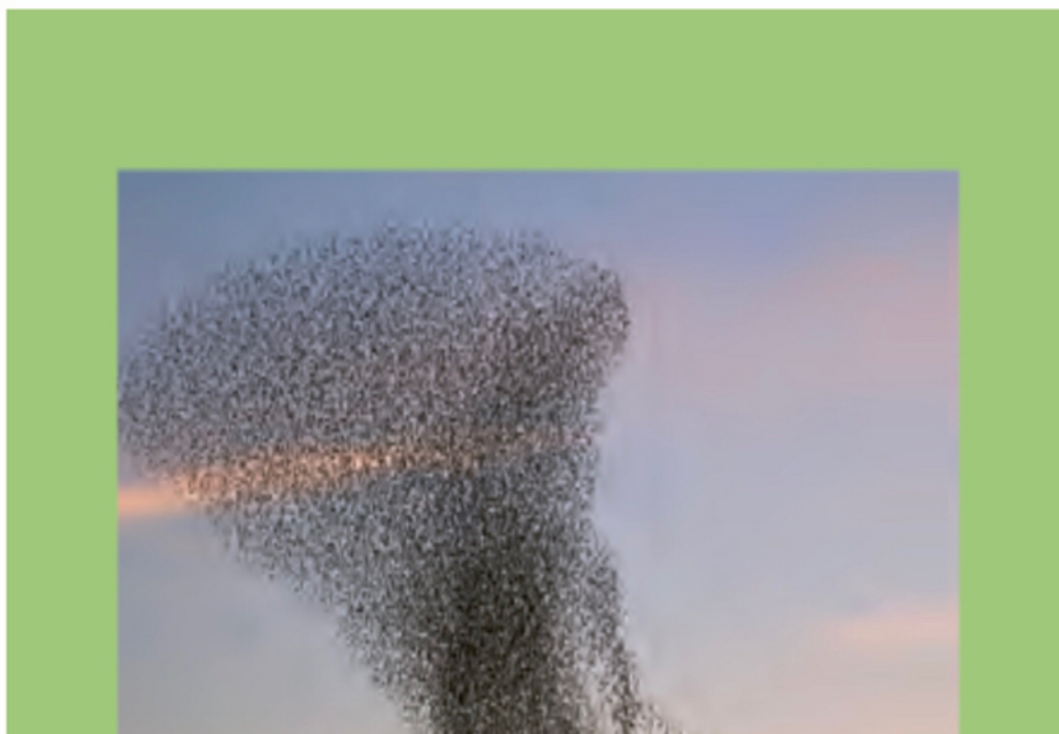
ب. با توجه به میزان بیشتر اکسیژن در قسمت های قرمز و سبز که مربوط به سبزینه هاست، پاسخ این پرسش مثبت است.

فعالیت ۴. افزایش اکسیژن سبب کاهش فتوسنتز می شود

فعالیت ۵. الف. فتوسنتز گیاه ب از نوع کم است که با افزایش نور ، اسید ساخته شده در شب به سمت استفاده در چرخه کالوین می رود و در نتیجه میزان اسیدی بودن عصاره گیاه کاهش می یابد.

ب. برش گیری از برگ آنها و مشاهده ساختار بافتی برگ. بله . همان طور که گفتیم ساختار بافتی به شناسایی آنها کمک می کند. همچنین گیاهان کم را می توان بر اساس آبدار و گوشتی بودن برگ و ساقه تشخیص داد.

۲. اصلاح نمودار ۱ . محور افقی میزان کربن دی اکسید جو را نشان می دهد. افزایش کربن دی اکسید جو اثر مثبت بیشتری بر گیاهان C<sub>3</sub> دارد. نمودار ۲ نشان می دهد که گیاهان C<sub>4</sub> در شدت های بیشتر نور عملکرد بهتری در مقایسه با گیاهان C<sub>3</sub> دارند.



## رفتارهای جانوران

۱۴

## پاسخ فعالیت های فصل ۸

## فعالیت ۱:

**الف)** در شکل های ۳ تا ۱، ابتدا مترسک پرنده ها را می ترساند ولی پس از مدتی آن ها متوجه می شوند، مترسک به آن ها آسیبی نمی رساند. پرنده ها به آن خو می گیرند و دیگر مترسک کارایی ندارد.

**ب)** قوطی های فلزی با وزش باد تکان می خورند و صدا ایجاد می کنند و موجب ترس پرنده ها می شوند. از آنجا که این محرک دائمی نیست، استفاده از مترسک را موثر تر می کند.

## فعالیت ۲:

بر اساس یادگیری شرطی شدن فعال، احساس مزه نامطلوب که به تهوع پرنده منجر می شود، تنبیهی است که با تکرار آن، پرنده می آموزد از خوردن این پروانه ها اجتناب کند.

## فعالیت ۳:

**الف)** حرکت مداوم آب موجب خوگیری جانور ولی تماس موجب پاسخ می شود.

**ب)** رام کنندگان به جانوران می آموزند رفتار ویژه ای به دریافت پاداش یا تنبیه منجر می شود.

## فعالیت ۴:

**الف)** بیرون انداختن پوسته تخم برای حفاظت از شکارچی انجام می شود.

**ب)** پژوهشگر با این کار تخم ها را به دو گروه آزمایشی و کنترل تقسیم کرد.

## فعالیت ۵:

با توجه به این که در آزمایشگاه عوامل محیطی تغییری نکرده اند، بنابراین این رفتار جانور زنی است.

## فعالیت ۶:

نمودار نشان می دهد با افزایش تعداد پرنده ها در گروه موفقیت شکارچی برای شکار آن ها کاهش پیدا می کند.